

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr:	Doknr:
14/1029	
Mottatt:	12 NOV 2014 LP/SJ
Saksbeh:	Ark: 523
Kopi:	Arvokt:

Oslo, 30. oktober 2014

Høring - forslag til endring i forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonene

Vi viser til brev av 22. sept. 2014, og vil formidle følgende synspunkter på forslagene til endringer. Innledningsvis vil vi knytte noen synspunkter til det lovmessige grunnlaget for forskriften.

Lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen (2004-01-16)

Lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen ble vedtatt i 2004. I Ot.prp. nr. 94 (2002 – 2003) slås det fast at det er stordriftsfordeler i det kraftfôrbaserte husdyrholdet, og at en uten konsesjonsregulering måtte regne med at produksjonen ville bli samlet på få, store og industrialiserte enheter. Dette ser vi mange eksempler på i andre land, med betydelig grad av vertikal integrering og oligopol.

Lovens formål er å opprettholde en differensiert bruksstruktur gjennom å fordele de kraftfôrbaserte husdyrproduksjonene ved å regulere produksjonsomfanget hos den enkelte produsent. Et bredt politisk flertall står bak denne loven. Nortura gir sterk støtte til at en i Norge har valgt å holde fast på et prinsipielt syn om at også disse husdyrproduksjonene skal være en del av jordbruket og forankres i vanlige driftsopplegg.

Loven og forarbeidene angir ikke utførlig hva som skal avgjøre hvor stort driftsomfang som skal være konsesjonsfritt. På den ene siden skal reguleringen sikre at det ikke utvikles en industripreget produksjon, og på den andre siden står hensynet til rasjonell produksjon og økonomisk bærekraft over tid. Nortura mener at driftsomfanget som et minimum må tilby et driftsresultat som gir grunnlag for å opprettholde en bærekraftig økonomi, herunder evne til å foreta nyinvesteringer med visse mellomrom. Vurderinger omkring kritisk masse ved nyetablering vil gi en pekepinn om hvor stort driftsomfanget minimum må være for at det skal være lønnsomt å etablere en produksjonse enhet. I forarbeidene til loven pekes det på at produksjonene skal ha tilknytning til vanlig jordbruksdrift, noe som innebærer at det ikke forutsettes at produksjonen skal være eneste produksjon på bruket. Behovet for kontinuitet i føring, ettersyn og stell tilsier likevel at flere av produksjonene bør ha et så stort omfang at de i seg selv utgjør et stort arbeidskraftbehov. Det er likevel ingen støtte i loven for å dimensjonere konsesjonsgrensene utfra et arbeidskraftbehov på f.eks. ett årsverk.

Forskrift til endring i forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonene

Departementet gir i høringsbrevet rede for de forholdene de anser som underbygger forslaget om økning i konsesjonsgrensene. Vi legger merke til at Departementets forslag innledningsvis begrunnes med Regjeringens politiske ambisjon. Det ville være mer relevant å vise til Samarbeidsavtalen som er grunnlaget for Regjeringens eksistens, der det heter at det skal legges vekt på forutsigbarhet i landbrukspolitikken. Vi kan ikke se at forslaget om 100 % økning i konsesjonsgrensene kan kalles forutsigbarhet. I vår drøfting nedenfor omtaler vi en del av de elementer som nevnes i høringsbrevet.

Forbruks- og produksjonsutvikling

I forslaget peker Departementet på forbruks- og produksjonsutviklingen av slaktekylling, og at det er etablert produksjonskontrakter mellom industriledd og produsenter. Dette gir varestrømmer som er tilpassa hver enkelt aktør, men hindrer ikke at det samla kan oppstå ubalanse i markedet. Vi mener at forbruksutvikling og markedsorganisering ikke skal ha direkte kobling til endring av konsesjonsgrensene. Det er vår forståelse at reguleringsinstrumentet ikke primært er installert for å tilpasse totalproduksjonen til markedsbehovene, men vi er innforstått med at endringer lettest kan gjennomføres når det er balanse og vekst i markedet.

Produktivitetsframgang og utnyttelse av eksisterende bygningsmasse

Forslaget peker videre på at det har foregått en økning i produksjonseffektiviteten, og det vises til bygningsmessige og tekniske løsninger. Vi deler helt klart beskrivelsen om at det over tid har vært en betydelig økt effektivitet i produksjonen av fjørfekjøtt. Dette er imidlertid ikke lenger så mye knyttet til bygningsmessige eller tekniske løsninger, men til at et forbedret avlsmateriale har gitt kraftig forbedret forutnyttelse og økt veksttempo. Vi mener at slike forhold er relevante for å vurdere endringer i konsesjonsgrenser, da kortere framførings-tid over tid vil resultere i tomgangsperioder og dårligere utnyttelse av eksisterende bygningskapasitet. Dette er kvalifiserte grunner for justering av konsesjonsgrenser, og endring vil gi både et privatøkonomisk og samfunnsøkonomisk positivt bidrag. Vi vil likevel minne om at konsesjonsgrensene for fjørfekjøtt ble endret for mindre enn 2 år siden, og at dette hensynet dermed er godt ivaretatt for en tid framover. Departementet kan derfor ikke legge dette hensynet tungt til grunn for sitt forslag.

Dyrevelferd, dyrehelse og medisinbruk

Departementet omtaler hensynet til dyrevelferd og dyrehelse relativt omfattende. Det er det gode grunner til. Ut fra erfaringer fra tidligere endringer av konsesjonsgrensene, er det sannsynlig at utvida konsesjonsgrenser vil føre til at nye bygninger dimensjoneres for å romme det antall kyllinger som tilsier full utnyttelse av konsesjonsgrensa. Departementets forslag innebærer en dobling av dagens grenser, og dette betyr at flokkstørrelsen ved hvert innsett også kan doubles. Det er bred enighet om at økt flokkstørrelse vil kunne øke smittefaren i flokken, og at konsekvensene av smitte blir større i store flokker enn i små. Vi finner det urovekkende at Departementet ikke omtaler den økte risikoen for dyrehelse, og dermed risiko for økt medisinbruk, som Departementets forslag kan innebære.

Økt flokkstørrelse kan også øke utfordringene for dyrevelferden, men uten den lovmessige sammenheng som det er mellom flokkstørrelse og smittefare. Departementet viser på dette punktet til at det er satt i gang et arbeid for å følge opp hensynet til dyrevelferd. Den norske fjørfekjøttproduksjonen er i en særstilling når det gjelder dyrehelse og medisinbruk, og det samme gjelder for flokkstørrelsen. Med Departementets forslag tar den norske produksjonsstrukturen et stort skritt nærmere det europeiske gjennomsnitt, og utsetter etter vår mening den norske fjørfekjøttproduksjonen for en unødvendig risiko.

Forslaget vil utløse store investeringsbehov

Forslaget fra Departementet inneholder ingen vurderinger av de investeringsbehov dette forslaget vil utløse, og heller ikke av verdifallet på eksisterende bygningsmasse. Ut fra erfaringer fra tidligere endringer, er det grunn til å tro at endringen vil utløse et investeringskappløp der den nye konsesjonsgrensen vil være en viktig dimensjonerende faktor. Vi tviler på om Departementets forslag samlet sett vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt, særlig fordi eksisterende bygningsmasse med lang gjenværende brukstid kan gå ut av bruk som relativt ulønnsomme i en ny struktur med større og færre enheter og bygninger. Det kan stilles spørsmål om utredningsplikten er overholdt så lenge dette viktige spørsmålet ikke er belyst. Det er verdt å merke seg at etter endringen vil investeringsbeløpet for en konsesjonsfri produksjon ligge langt høyere enn for et robotfjøs i melkeproduksjon.

Miljøhensyn

Nortura er enige i at miljøhensynene blir ivaretatt i annet regelverk, og at det derfor ikke er relevant å trekke slike hensyn inn i vurderingen av konsesjonsgrensene. Det må likevel påpekes at den konsentrasjonen av dyrehold som forslaget legger opp til, vil utfordre arealbehovet for spredeareal betydelig.

Fulltids sysselsetting på bruket

Departementet legger i sitt forslag særlig vekt på at konsesjonsfri produksjon skal gi grunnlag for fulltids sysselsetting på bruket. Så langt vi kan se, er dette utelukkende begrunnet ut fra en politisk vurdering. Vi mener at det ikke eksisterer lovmessig grunnlag for å legge dette til grunn, og at det ikke kan sette de andre, lovhjemla samfunnshensyna til side.

Norturas konklusjon til forslaget om nye konsesjonsgrenser

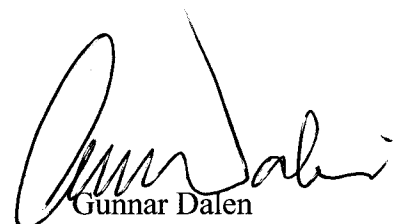
Nortura kan ikke slutte seg til Departementets forslag til endring av konsesjonsgrensene for slaktekylling og kalkun. Vi er enig i at behovet for kontinuitet i føring, ettersyn og stell tilsier at produksjonene bør ha et så stort omfang at de i seg selv utgjør et stort arbeidskraftbehov, men vi mener at årsverksbegrepet er uegnet til å vurdere nivået for konsesjonsfritt driftsomfang. Vi mener at dokumentert produktivitetsframgang, rasjonell utnyttelse av eksisterende bygningsmasse, kritisk masse ved nybygg og risikoen for økt medisinbruk og dårligere dyrevelferd må veie tyngst når konsesjonsgrensene vurderes. Ut fra dette tilrår Nortura at konsesjonsgrensene for slaktekylling fastsettes til 140 000, og maksimalt til 180 000, slakta og omsatte dyr per år, med tilsvarende forholdsmessige økning for kalkun.

Satser for standardisert erstatning

På dette punktet deler vi Departementets omtale og begrunnelser, og slutter oss til forslagene.

Med hilsen

Hans Thorn Wittussen
Konserndirektør Nortura SA

Gunnar Dalen
Direktør Handels- & Næringspolitikk